

21. ՀԱՄՓԵՐԹՈՆԸ ԳՍՆՔ Ի

Կըլի, չըլի մե թաքավոր: Էտ թաքավորի մալը-գանքը հաղղը-հեսսարե աշմիչ կըլի: Հար մարթ մե պան կըսիրա: Էտ թաքավորն էլ շատ էր սիրալի դուրդղուշ պախել: Տար դըչերի մեչը մե դուղի կար, թաքավորը դարը շատ էր ուզելի: Էտ դուղի դուշը իսանի ջուռա բաշընս էր գուռցալ: Դե դուղի դուշըն էլ օգգա օլքայեյեն էր պոնե պերե:

Մե մուղաթ ընցավ, մեկ օր դուղի դուշը թաքավորին ասաց.—Թաքավոր, մըննաթ եմ անելի ընձի ուռուսղաթ տաս, մե մուղաթ էթամ իմ մամլաքաթը, շուռ իկամ, տըսնամ, էլը կըթողնեմ, կիկամ...

Թաքավորն ասեց.—Իրավունք ի, քե՛լ:

Դուղին իր մնաս պարոպ արեց թաքավորին, թռավ ջունա բեր մանգիլ թեխ ուր վեկայաթը: Վաթանը քաղցր կըլի: Ախըր ճոչերն ասիր են.

Աչըդ, վաթան չիրինդըր,
Քոհնա քաթան չիրինդըր,
Ղարիբըլդ ջաննաթ օլսա,
Գենա վաթան չիրինդըր⁵:

Էտենց էլ մեր դուղին, որ խասավ ուր վաթանը, ինգավ կեսի-նը, խողերի մեչ թավալավ, ասեց. «Օխխանյ, վաթան ջան, խողիտ, ճրիտ, խոտիտ դուրբամ ըլեմ, քաղցր վաթան ջան...»:

Ուռլասայի շուռ էկավ, ուր թայտաշներին տըսավ, հասրաթը խանեց սըտեն: Մե մուղաթ ընցավ, դե թաքավորին խոսք ի տվե, տըկա իկա ախըր: Դուղին ուր վաթանեն առեց, պերանը մե ջուխտ բարի կոճ, տառցավ, էկավ թեխ ուր թաքավորը:

5 Աշուդ, վաթանը (հայրենիք, ծննդավայր) քաղցր է,
Հին կտավը քաղցր է,
Օտարությունը թեկուզ դրախտ լինի,
Էլի վաթանը քաղցր է (Թ. Ա.):

Մալխաս օրերի մեկ օրը էկավ խասսավ, կնանց թաքավորի մոտը, խանեց էտ ուր օլքայեն պերած բարի կոճերը տվեց թաքավորին, թե.—Թաքավոր՝ ապրաց կենաս, էտ կոճերը տո՛ւ թո տնգեն, կանանչեն, ըլեն ծառ, տար հունարը հետով կիմանաս:

Թաքավորն էր դուղիյի իկալու վրան շատ ուրախացավ, դար պերած կոճերն էլ առեց, կանչեց ուր բաղվանին, կոճերը տվեց, թե.—Կտանես թաքավորական գուլլի բախչայի մեչը կրտնգեց, աղեկ կրբեջարես, տսնանք վեռչը իչ տուս կիկյա:

Բաղվանը տանելի, կոճերը տնգելի: Մե վախտ ըսնելի, էտ կոճերեն կանանչան էրկու խատ խորոտ թունգաներ:

Մե քանի տարի ընցավ, եփ որ թունգաները առչի բարը տվին, դուղին թաքավորին ասեց.—Թաքավոր՝ ապրաց կենա, թունգաները բար են տրվե, հենց որ կրխասնի, ասա՛ թո բաղվանը պերի, մե բարը տո՛ւ կե, մեկը թո թաքուհին ուտի:

Թաքավորն ասեց.—Շատ աղեկ:

Ընցավ, էկավ աչնան թեխը, բարերը աղեկ խասսան, որ խասսան, թաքավորը ասեց.—Մե պերե՛ք տսնանք, տանք իչթար զատ են:

Թաքավորին մե չար նախանձ վազիրը կըլի: էտ վազիրը թաքավորի դուղիյին շատ ուզելու խմար շատ էր նախանձելի, փախլթոնե քիչ էր մնալի պատըռովի: էտ չար վազիրը ուզելի դուղիյին թաքավորի աչկեն քըցի, էտ սաբաբով էլ էթալի էտ ծառի բարերեն քաղելի, վերցելի, աղույելի, պերելի տալի թաքավորին ասելի, թե. «Թաքավոր ապրաց կենաս, ըմմեն պանի ավատալ չիլնի, տու էտ բարը ուտելեն առաչ մե ջըռքի՛, տու թո ուրիչն ուտի, նոր տո՛ւ կե»:

Էտենց էլ անելի թաքավորը, բարը տալի մե գեղեյի, գեղեն ուտելի, թե չէ, ալըըհալը տեղըրտեղը խատնելի... Թաքավորը հոքստտավ հոյքմ արեց, որ դուղիյին ըսպանեն: Վազիրն էլ զաթի ծեռ էր ըչկալի, ալըըհալը խասնելի դուղիյին պոնելի խատուցելի:

Նոր թաքավորը ասելի.—Կանչե՛ք բաղվանը թո իկա:

Դար միտքը էն էր, որ բաղվանին ասի, որ էթա են ծառերը կրոի, թալի էնթե:

Բաղվանը էկավ կայնավ անանչը.—Թաքավոր ապրաց կենաս, ընձի ինչե՞ս կանչե:

Թաքավորն ըչկաց, թե.—Քեզի վա՞վ ի կանչե, տու վա՞վ ես:

—Բը՛յ, թաքավոր՝, ես քո բաղվանն եմ, վա՞վ եմ:

—Ի՞նչթար իմ բաղվանն ես, ա՛յ տղա,—ասաց թաքավորը,—իմ բաղվանը փրճրղած մե խալիվոր ի, տու մե ջահլի-ջիվան մարթ ես: Ես իմ խալիվոր բաղվանին եմ կանչե, քեզի չեմ կանչե...

—Թաքավոր ապրաց,—ասաց բաղվանը,—ես ներողթոն եմ խնթրելի, մե դալաթ ի արեր եմ, տու իմ մեխկը տըկը ներես: Ես հենց քո էն խալիվոր բաղվանն եմ, որ կամ, համա էն դուդիլի պե-
րած կոճի ծառերի էս տարվա տված բարեն ես ինան կնիկս մեյ-մեկ
կերանք, էտենց ջահիլցանք...

Թաքավորը մնաց զարմացած.—Քեյե'ք,—ասաց,—բաղվանի
կնգան կանչե'ք:

Կանչին, պերին: Թաքավորը տսավ թազգա խամավոր խարս:

—Այ տղա,—ասաց բաղվանին,—էն բարեն էլ չի՞ մընալի:

—Մե չոռս խատ կա, վերցեր եմ, պախեր եմ,—ասաց:

—Դե քեյ, պե'նձի,—ասաց թաքավորը:

Բաղվանը կնաց, պերեց: Թաքավորը կանչեց թաքուհուն, կան-
չեց վազիրին, սաղ պալատական ճոչերին, հըմմընի տեմը վերցեց
էտ բարերեն մեկը, գինքը կերավ, մեյն էլ տվեց թաքուհուն: Հենց որ
կերան պըռծան, ալբըհալը թաքավորը, թաքուհին տառցան հար-
մեկը քսան-քսանըխինգ տարեկան գանջ ջահեղներ, դադ կայնան...

Նոր թաքավորը տառցավ վազիրին խառցուց, թե.—Բա ի՞նչ
էլավ, վազի'ր, ինչի՞ չըմեռանք մենք...

Վազիրը ամոթու ծեն չի խանելի:

Թաքավորը ծունգը թփեց, ափսոսցավ դուդիլի սպանելու խմար,
ամը էլ հո՞ւր կըխասնի: Թաքավորը հոսիրեն կանչեց մի դազար,
վազիրի վիզը գարկել տվեց... Դարին հետ իչ կոռծ որ պատահեր,
ալբըհալը վըրա կլիսի հրաման չէր տա, կըմեզեր, խազար անքամ
ծանդը-թեֆտը կաներ, նոր ինչ պեթք էր, էն կաներ:

—Համփերթոնը գանք ի,—էրկու խոսքեն մեկ կասեր թաքա-
վորը դարեն ետ:

